

דף

כריתות כ"ז ע"א - כ"ז ע"ב

על הדרף

שכא

שוה מנה על שוה פרוטה, ששוה פרוטה יש לו תחליף, ושל שאר המנה פקע בכדי.

★ ★

במושגה: הפריש לכשבה או לשעירה. העני יביא עוף. העני יביא עשירית האיפה.

וברש"י: יביא בהן עוף והשאר חולין ע"כ. וכתב בספר נחלת יעקב יהושע (פר' ויקרא): ולכאורה הא כבר הפריש לגבוה מעות על כשבה, ואעפ"כ חס הקב"ה על העני לסלוח ולמחול לו המותר מן העוף, חזר והעני עוד ויתר הקב"ה ולקח המותר מעשירית האיפה לעצמו, ולפי"ז כתב לבאר דברי המדרש עה"פ: ואם לא תשיב ידו והביא וגו' עשירית האיפה, וא"י במדרש: ואל אלוקינו כי ירבה לסלוח וכו' אף הקב"ה ויתר לנו סליחה אחת משלו. ואיזו זו עשירית האיפה וכו' ע"כ. והדברים צ"ב. אך להנ"ל א"ש. דזהו כוונת המדרש, כי ירבה לסלוח לשון ריבוי, היינו לאחר שהביא קרבן עני והעני עוד הפעם, ויתר הקב"ה סליחה אחת ממצות שלו, היינו שכבר זכה בהן גבוה ואיזו זו עשירית האיפה.

ובספר אמרי שפר מיישב המדרש עם מ"ש באבן עזרא (פר' ויקרא) בטעם שקרבן בא על השוגג, דמה שהקרבן בא לכפר היא מחמת דמה שעושין לבהמה הי' ראוי לעשות לו, וזה כשחוטא בשוגג והוי כחוטא רק בחומר לא בנפש המדברת די בקרבן דאינו מדבר, אבל כשחטא במזיד בנפש המדברת אינו מועיל לקרבן מאינו מדבר, ולפי"ז איך מועיל מנחה שהוא רק צומח.

ולע"ד זה כוונת ש"ס כריתות שם כשבה ועוף מיני דמים, אבל לא עשירית האיפה עי"ש ע"כ.

★ ★

בצפנת פענח (פ"י דאישות הי"ג) התקשה בדין זה, למה יביא קרבן עני דוקא, הרי בלא"ה לא ירויח המעות שהוקדשו לקרבן עשיר שהרי שאר המעות הם חולין וכפרש"י הנ"ל.

וכתב שם לבאר די"ל שחייב להביא קרבן עני דוקא, דנדחה הקרבן עשיר, כיון דכעת יש עליו חיוב קרבן עני.

וישוב הקשה: הא קיי"ל שעני שהביא קרבן עשיר יצא, וא"כ למה נדחה הקרבן כשהעני ולא יביא הקרבן עשיר כיון שכבר הוקדש בעשירותו והו"ל ככדיעבד. וע"כ צ"ל

מציעא (דף פ"ב) כל תלתין יומין הוה בדיק נפשיה שגר תנורא. מיהו בע"ז (דף ח' ב') אמר כל תלתין יומין בין א"ל מחמת הלולא, נ"ל פירושו שלשים יום רצופין, ועיין בחלק (דף ק"י) מ"ש בגליון הש"ס עכ"ד ודפח"ח.

★ ★

בגמ': דאמר ר"י משום רשב"י. אין לך דבר שהוא בא לבטלה אלא אשם נזיר בלבד.

הנה במג"א (או"ח סי' א' ס"ק י"א) מביא בשם הטור דאחר אשם יאמר יהי רצון דס"ל דאשם לא בעי ידיעה בתחלה, שלא כשיטת הר"מ ובשם מהר"ח ובית יוסף דהכוונה אשם נזיר טמא דבא בנדבה ע"כ.

והעיר בספר חדושי מהרי"ו (שם) מהגמ' כאן דמבואר דאשם נזיר בא לבטלה והיינו לנדבה, והשיב לו הגאון ר' נחום וידנפלד זצ"ל - הי"ד בעל חזון נחום בקובץ דרך כוכב מיעקב (קובץ ד' ע' ע"א): הנה בנדרים (י.) ס"ל לר' שמעון גופי' דנזיר מקרי חוטא, ועי' ירושלמי נזיר (פ"ד ה"ד) אשם בא אחר שהפר לה דבא לבטלה. ובספר נחלה ליהושע דרוש ד' האריך בכל זה ע"כ.

דף כ"ז ע"ב

במושגה: הפריש לכשבה או לשעירה והעני יביא עוף.

וברש"י ששאר המעות נעשים חולין.

והעיר ע"ז הגרי"ז סולביצ'יק ז"ל מבריסק (בשיעורים שנדפסו בקובץ שפתי רננות) ל"ל פירש רש"י ששאר המעות דינם כמותר, כמו שפירש באמת בשטמ"ק, וביותר יש לתמוה כיון שהקדיש מעות כשיעור כשבה או שעירה, האיך נפקי מותר המעות לחולין.

וכתב דצ"ל דרש"י ס"ל דבכלל מה דילפינן בגמרא מ"מחטאתו", שאם הפריש כשבה והעני מביא עוף, הוא גם ששאר המעות פקע קדושתן מהן, והיינו כמו שהמחלל הקדש שוה מנה על שור פרוטה מהני החילול, ופקע הקדושה מהשאר, ה"נ כשמחליף את דמי הכבשה בעוף, פקע הקדושה משאר המעות, ואמנם בעלמא לכתחילה אסור לעשות כן, הכא התירה התורה לכתחילה ע"כ.

כלומר, דההיכי תמצא הזה דפקע קדושה משאר המעות ונעשים חולין, כבר מצאנו כיוצא בו במחלל הקדש